

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

1 JULI 1998

Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE HEER **BOUTMANS C.S.**

Art. 4

Na de woorden « burgerlijke aansprakelijkheid » de woorden « en de rechtsbijstand » toevoegen.

Eddy BOUTMANS.
Christine CORNET D'ELZIUS.
Jean-François ISTASSE.
Dominique JEANMOYE.
Nadia MERCHERS.
Erika THYS.

Nr. 2 VAN DE HEER **BOUTMANS**

Art. 3

Het eerste lid van het voorgestelde artikel 271 ter doen luiden als volgt:

« De gemeente is civielrechtelijk aansprakelijk voor het betalen van de geldboeten waartoe de burgemeester of een schepen zijn veroordeeld wegens een onopzettelijk misdrijf dat ze hebben begaan bij de uitoefening van hun ambt, wanneer ze als orgaan van de gemeente zijn opgetreden. »

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-987 - 1997/1998:

Nr. 1: Wetsvoorstel van de heer Busquin c.s.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

1er JUILLET 1998

Proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins

AMENDEMENTS

N° 1 DE M. **BOUTMANS ET CONSORTS**

Art. 4

Ajouter les mots « et la défense en justice » après les mots « la responsabilité civile ».

N° 2 DE M. **BOUTMANS**

Art. 3

Rédiger le premieralinéadel'article271 terproposé de la manière suivante:

« La commune est civilement responsable du paiement des amendes auxquelles sont condamnés le bourgmestre ou un échevin, à la suite d'un délit involontaire, commis dans l'exercice de leur fonction, lorsqu'ils agissent en qualité d'organes de la commune. »

Voir:

Document du Sénat:

1-987 - 1997/1998:

N° 1: Proposition de loi de M. Busquin et consorts.

Verantwoording

Hoofddoel van het amendement: we voegen het woord «onopzettelijk» toe, omdat het niet aanvaardbaar is dat een gemeente zou opdraaien voor een opzettelijk misdrijf van haar burgemeester of schepen(en).

Voorbeelden: een burgemeester wordt veroordeeld voor corruptie of onwettige belangeneming (wellicht ten nadele van de gemeente!), of voor slagen aan een gemeenteraadslid tijdens de zitting, of voor vervalsing van documenten of wegens het weigeren, in strijd met de racismewet, van een dienst of een recht aan een burger. Er is in die gevallen geen reden om de gemeente te laten tussenkomen in de betaling, zelfs niet als ze eventueel een regresvordering kan stellen. Er is immers geen garantie dat die regresvordering ook werkelijk zal worden ingesteld en bovendien is dat een erg omslachtige manier om de boete uiteindelijk ten laste van de werkelijke schuldlige te laten leggen.

We verwijzen trouwens naar de toelichting bij het wetsvoorstel zelf, daar wordt ook de Franse wet aangehaald, die alleen op nalatigheidsmisdrijven doelt. Waar in de toelichting bij het voorstel verwezen wordt naar (min of meer) opzettelijke delicten, zoals waterverontreiniging of socialezekerheidsdelicten, is het eerder de staatskas die men beschermd wil zien, niet de dader.

Daarnaast is het niet nodig de toevoeging «behalve in geval van herhaling» te behouden, want als opzet uitgesloten is kan de civiele aansprakelijkheid van de gemeente perfect verantwoord zijn, in de gevallen waar het kennelijk om gaat (onopzettelijke slagen of verwonding bij een ongeval veroorzaakt door de slechte staat van het wegdek enz.)

We hebben de term «overtreding» in het Nederlands vervangen door «misdrijf», omdat uit de toelichting en uit de Franse tekst blijkt dat niet alleen de laagste categorie van misdrijven wordt bedoeld, maar wel degelijk de generieke term (*infraction*). Onopzettelijke verwonding is trouwens een wanbedrijf, geen overtreding.

Tenslotte hebben we de tekst op een leesbaarder manier herschreven: het artikel is kennelijk alleen van toepassing op de burgemeesters en schepenen, en dus is het erg onduidelijk de term «orgaan» te gebruiken, waarmee wettelijk eigenlijk geen bepaalde persoon wordt omschreven. Aangezien men kennelijk de gevallen wil uitzonderen, waar de burgemeester — of de schepenen, maar dit zal zelden het geval zijn — namens de Staat optreedt, is wel vermeld dat de aansprakelijkheid alleen geldt wanneer de betrokkenen als orgaan van de gemeente zijn opgetreden.

Nr. 3 VAN DE HEER BOUTMANS

(Subsidiair amendement op amendement nr. 2)

Art. 3

Het eerste lid van het voorgestelde artikel 271 ter doen luiden als volgt:

«*De gemeente is civielrechtelijk aansprakelijk voor het betalen van de geldboeten waartoe haar organen zijn veroordeeld wegens een onopzettelijk misdrijf dat ze hebben begaan bij de uitoefening van hun ambt.*»

Verantwoording

Zie het vorige amendement, maar voor het geval de term «orgaan» noodzakelijk wordt geacht, wordt hij behouden.

Justification

La principale raison d'être de l'amendement: nous ajoutons le mot «involontaire» parce qu'il est inadmissible qu'une commune fasse les frais d'une infraction intentionnelle de son bourgmestre ou de son(s) échevin(s).

Exemples: un bourgmestre est condamné pour corruption ou prise d'intérêts illégitime (peut-être au détriment de la commune!), pour coups portés à un conseiller communal au cours de la séance, pour falsification de documents ou pour refus de rendre un service ou de reconnaître un droit à un citoyen en violation de la loi contre le racisme. Dans ces cas, il n'y a aucune raison de faire intervenir la commune dans le paiement, même si elle peut éventuellement intenter une action en recours. En effet, rien ne garantit que cette action en recours sera réellement intentée et, en outre, c'est là une façon très confuse de faire finalement supporter l'amende par le véritable coupable.

Nous renvoyons d'ailleurs aux développements de la proposition de loi proprement dite, qui citent également la loi française dans laquelle il n'est question que de faits de négligence. Alors que les développements de la proposition renvoient à des délits (plus ou moins) intentionnels, comme la pollution de l'eau ou des délits en matière de sécurité sociale, c'est plutôt le Trésor que l'on entend protéger, et non l'auteur.

De plus, il n'est pas nécessaire de maintenir l'ajout «sauf en cas de récidive», car si l'intention est exclue, la responsabilité civile de la commune peut être parfaitement justifiée, dans les cas dont il s'agit manifestement (coups ou blessures involontaires lors d'un accident provoqué par le mauvais état du revêtement routier, etc.).

Dans le texte néerlandais, nous avons remplacé le mot «*overtreding*» par le mot «*misdrijf*», parce qu'il ressort des développements et du texte français que l'on vise non seulement la catégorie des infractions les plus légères, mais bien le terme générique (*infraction*). Les blessures involontaires sont d'ailleurs un délit, et non une «*overtreding*».

Enfin, nous avons récrit le texte plus lisiblement: l'article n'est manifestement applicable qu'aux bourgmestres et aux échevins; il est donc fort équivoque d'utiliser le mot «organe», qui, en fait, ne désigne pas une personne déterminée sur le plan légal. Étant donné que l'on veut clairement exclure les cas où le bourgmestre — ou l'échevin, mais ce sera rarement le cas — agit au nom de l'État, on précise toutefois que la responsabilité ne s'applique que lorsque les intéressés ont agi en qualité d'organes de la commune.

N° 3 DE M. BOUTMANS

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 2)

Art. 3

Rédiger le premier alinéa de l'article 271 ter de la manière suivante:

«*La commune est civilement responsable du paiement des amendes auxquelles sont condamnés ses organes, à la suite d'un délit involontaire commis dans l'exercice de leur fonction.*»

Justification

Voir l'amendement précédent. Si l'on juge le terme «organe» nécessaire, celui-ci peut être conservé.

Nr. 4 VAN DE HEER BOUTMANS

(Subsidiair amendement op amendement nr. 3)

Art. 3

In het eerste lid van het voorgestelde artikel 271 *ter* de woorden «overtreding die» vervangen door de woorden «onopzettelijk misdrijf dat».

Verantwoording

In deze tekst wordt alleen het hoofdbestanddeel van het amendement behouden.

Nr. 5 VAN DE HEER BOUTMANS

Art. 2

Het eerste lid van het voorgestelde artikel 271 *bis* doen luiden als volgt:

«De burgemeester of een schepen tegen wie een vordering tot schadevergoeding is ingesteld voor een burgerlijk of strafrechtelijk gerecht, kan, naar gelang het geval, de Staat of de gemeente in het geding betrekken.»

Verantwoording

Het gebruik van de term «het orgaan van de gemeente» is hier volledig misplaatst, aangezien het artikel ook in een tussenkomst van de Staat voorziet. De Staat hoeft toch alleen tussen te komen in de gevallen waar de burgemeester — of de schepen, maar dit zal zelden het geval zijn — als orgaan van de Staat optreedt?

Eddy BOUTMANS.

N° 4 DE M. BOUTMANS

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 3)

Art. 3

Au premier alinéa de l'article 271 *ter* proposé, remplacer le mot «infraction» par les mots «*délit involontaire*».

Justification

Le texte proposé reprend uniquement l'élément principal de l'amendement.

N° 5 DE M. BOUTMANS

Art. 2

Rédiger comme suit le premier alinéa de l'article 271 *ter* proposé :

«Le bourgmestre ou un échevin qui fait l'objet d'une action en dommages et intérêts devant la juridiction civile ou répressive, peut appeler à la cause l'État ou la commune.»

Justification

En l'espèce, l'utilisation des mots «l'organe d'une commune» est totalement déplacée, puisque l'article prévoit également une intervention de l'État. N'est-il pas exact que l'État ne doit intervenir que lorsque le bourgmestre — ou l'échevin, mais cela sera rarement le cas — agit en tant qu'organe de l'État?